

Szerkesztési iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdmény-, nyilttér- és felszólalások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitsor térfogata . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legcélszerűbben posta utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Az anya s gyermekei.

Azt mondják s talán nem minden alap nélkül, hogy úgy egyesek, mint testületek életében van egy időpont, melynek alkalmas felhasználásától vagy elmellőzésétől függ jövő nagyságának, boldogulásának, szerencsésének — vagy hanyatlásának, boldogtalanságának alapja. Így szerencsésnek csakis az mondható, ki ez alkalmas pillanatot felismerni, megragadni s még látszólagos áldozatok árán is egy szebb jövő reményében kiaknázni elég körültekintő.

Ki Rimaszombat multját s jelenét ismeri, nem fogja kétségbe vonni, hogy ez alkalmas pillanat napjainkban érkezett el, s hogy ennek elodázása városunk jövőjét tette volna tönkre s minden szabadabb mozgást, mely jövő nagyságának előmozdítása végett indult volna meg, oly szűk korlátok közé zárt volna, hogy az nem a szabad ember, de a börtönbe zárt fogoly életéhez lett volna hasonló.

Elég legyen a lefolyt 8—9 évre hivatkozni, melyben daczára a polgárok s az egyes intéző-körök fáradozásainak, daczára a város, mint communitas tekintélyes anyagi helyzetének, alig volt képes valami maradandót saját jövőjének érdekében megalkotni, pedig nem kevés összeget áldozott, hogy hasonló népességű és vagyonu társaival lépést tarthasson.

De mintha ez áldozatkészség viszonzásul jobb szelleme a folyó évben kárpótolni akarná 8—9 évi reménytelen küzdelmét, oly sok irányban jelentkeztek és jelentkeznek manapság fejlődésének alapelvei, hogy csak tetemes erőmegfeszítés útján lehet ezek mindenkét megvalósítani, elodázni pedig egyiket-másikat saját jövője érdekében nem lehet, nem szabad.

Hiszen még alig törlesztette le a községi iskola építésére felvett 12000 frt kölcsönt, már a szabadkai pusztát kellett megvennie, hogy területét kiegészítse. — Nem számítva azon áldozatokat, melyeket azért hozott, hogy Gömörnek székhelye legyen s kebelében építtessék fel a megyei kórház, melynek alapítóját társadalmi uton legnagyobb részben e város hozta össze; sőt mellőzve a földműves iskola felállítására tett áldozatát: elég legyen felhoznunk azt, hogy az újabbkori átalakítások, melyeket a katonaság és méntelep elhelyezése tett szükségessé,

pénztárát kiüríték, midőn a törvényszéki palota s az ehhez szükséges börtönhelyiségek építése vált égető kérdéssé.

Jól tudjuk mi, hogy vannak sokan, kik ezt feleslegesnek, sőt szükségteleneknek tartják, de azok, kik városunk jövőjét figyelembe veszik s megtudják ítélni azt, hogy mi minden kívántatik arra, hogy egy város — különösen itt a magyarság szélső pontján — a fenhatóságot magának biztosítsa, s hogy vagyonosságával szavának súlyt kölcsönözni tudjon, egyszersmind a magyar hazafias érzelmek világító fátylájává válhassék, — véteknél tartanak és méltán ezeknek egy bizonytalan időre való elodázását.

Hogy a törvényszéki palota építése 120,000 frtba kerül s hogy ennek első felét a város épen lakosaitól akarja 10 évre 5%-re kölcsönvenni, mi csak helyeselhetjük, mert itt az édes anya szavát halljuk hangzani gyermekeihez; — azon édes anyáét, ki egyházi terheinket legnagyobbbrészt emeli, ki gyermekeinek jogokat adott eddig a nélkül, hogy magának legkisebbet igényelt volna.

E szó hangzik az alább közölt felhívásban, még pedig nem alamizsnakép, hanem tisztességes jövedelem biztosítása mellett.

Városunk polgársága — mert hiszen nem ok nélkül áll a vagyonosodás hírében — kitűnt áldozatkészségével mindig, és mindenütt elől járt, hol humanus célok előmozdításáról volt szó, s most pirulni volnánk kénytelenek, ha az esdő édes anyai szót meg nem hallgatva, a 60,000 frt beszerzése végett a város előjárósága idegenekhez volna kénytelen fordulni.

De hogy erre nem leend szükség, arra városunk multja kezességét nyújt.

Felhívás.

Képviselő-testületünk f. é. június hó 26-ikán tartott közgyűlésében 641. sz. a. határozatával városunk jövőjének megállapítása, a kir. törvényszéki székhely megtartása, s véglegesítése tekintetéből elhatározta, egy a kir. törvényszék és fogház elhelyezésére szolgáló épületnek 120,000 frt. költség előirányzat mellett felépítését; a költség mikénti fedezése tekintetében teendő javaslattal pedig a városi tanácsot bizta meg.

Ennélfogva az, mielőtt a kölcsön más kínálkozó módját igénybe venné, nehogy a fizetendő kamatot idegenek élvezzék, s meggyőződve arról, hogy lakosaink városunkat a közjóra irányult törekvéseiben minden időben és körül-

A „Kovarecz”-hoz ütve a „Kovács” acélját: Szikrát kap a nóta s eléri a célját.

Nekünk is van nótánk „Nyári-szekér”-számra; Intjük is a khorust, hogy „huzd nagyobb hévvel”, De a sok göröngyöt eleibe „Dobák”, A kitűzött díjat azért nem nyéré el. De most az egyiket magának számítja: Mert a nóta hangját feljebb „Bodor”-ítja.

Ez a mi dalárdánk arra tart most igényt, A mit a losonezi dalárda kitűzött. Csakhogy — nem tudom én — nem megyen-e füstbe. A mi vermes reményt ahoz hozzá fűzött: Így hát a szerencse ismét csak nem vág be: Mert a mondott díjat nem igen adják be.

Hanem hát mondok én egy elég okos szót; És ha ezt megteszik: a cél nem vesz kárba. Az egymás iránti szives indulatot Tűzze ki fő díjjul ez a két dalárda. Pedig okkal-móddal nem nehéz megnyerni, Csakhogy mégis előbb ki kell érdemelni.

Hubay Miklós.

Fővárosi levél.

(Politikai szélesend. — „Blau Katz.” — Sennorita Mária Spelterini. — Magas művészet. — Lövés a kötélén. — Modern emberkinzás. — Egy sikerült bankett. — A hét legelvezetesebb, legfontosabb, legszomorubb, legunalmasabb és a legkacagatatóbb eseménye.)

A politika csendes, a diplomatikáék fürdenek, a miniszterek nyaralnak, a képviselők a választások fáradaimait pihéni ki s a vezérezkírők a buza áráról vagy a becsületességéről ezikkeznek.

Nagyon megérzi a főváros, hogy nincsenek itt a kép-

*) Wagensommer a rimaszombati dalárda karmestere. Szerk.

mények közt támogatni nemes hivatásuknak ismerték és ismerik: jelenben is első sorban a lakossághoz fordul, azon reményben, hogy az ezen építkezéshez egyelőre szükségelt 60000 frt összeget városunknak kölcsönként az alanti elvi feltételek mellett megajánlani kiki vagyoni viszonyaihoz mértén készséggel megteendi.

A kölcsön iránti ajánlat legkisebb összege 1000 frt.; az összeg 10 évig felmondhatlanul városunknál hagyatik; a kölcsön adott tőkepénz után városi pénztárunkból fizetendő 5% biztosittatik.

Az ajánlatok számvevői hivatalunknál f. é. augusztus hó 15-ikéig teendő meg.

Kelt Rimaszombat város rend. tanácsának 1884. évi július hó 4-én tartott üléséből.

Szabó György,
polgármester.

Nagy Ferencz,
főjegyző.

Felszólalás,

eredeti szavaink, kifejezéseink és szólamaink (— mondataink) érdekében.

(Vége.)

Ezek után szabadjon felhoznom, hogy miért látom szükségesnek eredeti szavaink társaságában sajátos kifejezéseink és kiváló szólamaink összegyűjtését eszközölni?

Szükségesnek látom azért, mivel sok kifejezés és szólám eredeti szavainkat adja vissza mint „Kurba jár a kúsz,” vagy ez: „Látym mellől lövök!” stb., de e nélkül is mindig irodalmi értékkel bír, hogy a nép, hogy és mint fejezi ki magát; mert csak azok ismerete után bírálhatjuk el később: vajjon ez a kifejezés és szólám, vagy egy másik, viszonyítva a nép által használt, irodalmilag helyesen használtatik-e vagy sem?!

A kifejezéseket illetőleg jelenben — mert a szólamokkal ezuttal adós maradok — csak két példát hozok fel, „Vén ember” és „Mén a hajam,” melyek helyett a nép ezeket használja: „Öreg ember” és „Hull a hajam.” És a népnek van igaza e két kifejezést illetőleg, mert mikor ezt a kifejezést olvassa vagy hallja: „Vén ember” — mindig egész indignatioval visszautasítolag így így kiált fel: „Vén a ló, mert az ember öreg.”

Ép úgy visszautasítja azt a másik kifejezést: „Mén a hajam” — ekkép: „Mén a menyköt; hisz haj hull.” Mindkét kifejezést illetőleg, ismétlem, miut sok egyéb másba, a népnek van itt is igaza.

Mindezeket szükségesnek látom elmondani azért, mivel ezeket tudva a gyűjtéssel foglalkozók egy részének utamódot mutattam, s ez által őket sok ballépéstől mentem meg.

Es most, miután eredeti szavaink, sajátos kifejezéseink és kiváló szólamaink összegyűjtésére, illetve azok összeállít-

viselők, de különösen megérzik ezt a királyutezai „Blau Katz”-féle helyek, s megérzi Sennorita Mária Spelterini, a híres költőtanácsosnő, ki a városligeti állatkertben mutogatja magát.

Valóban maga s művészet az, a mit a kisasszony mutogat; torony magasságban van kifeszítve a vastag kötél, melyen könnyedén lépeget, sőt nem is lépeget, hanem rohan hátra felé, akár csak a magyar gentry.

A sennorita székkel, ágyuval és velocipéddel is jár a kötélén; a székre rá ül, rá áll, az ágyut pedig elsüti. Kik minden produkcióját ismerik, határozottan állítják, hogy a lövés sikerül neki legjobban.

Egyébként esinos hölgyecske, bár a „kisasszonyságából” hihetőleg sok hiányzik belőle, tulságosan izmos s a kötélén kétségkívül keesebb, mint a parketten.

Hanem mi fővárosiak nem tudjuk kellőleg méltányolni, míg a külföldön egész hasábotak szenteltek neki, százszor is kiadták arezképét, mi néhány sort is alig irtunk róla. Ha a hét végén visszamegy Párisba, el is mondja rólunk, hogy nincs érzékünk a magas művészet iránt.

A hét — kétségkívül legelvezetesebb eseménye volt — egy sikerült bankett. Manapság már annyira nagy az emberkinzás a bankettekkel, mint egykor a spanyol esizmával. . .

Ha valaki a mai kor inquisitionalis néma eszközeit egy muzeumban össze fogja gyűjteni, itt az adóintő czédulák, női derékfűzők s a „Magyar állam” számain kívül okvetlen meg fog őriztetni örökemlékül egy néhány bankett étlapja is.

Hanem a fogaskerekű vasut jubiláris bankettje a jó bankettek annatereiben lesz feljegyezve — a rajta elmondott toasztok nélkül.

A hét legszomorubb eseménye volt Frankenburg Adolf temetése, melyen különösen sok fiatal író volt jelen s ez nincsen különös jelentőség nélkül. A fiatal írók méltán megsirathatták Frankenburgot, mert vele jóformán kihalt az öregebb írókból az a szellem, mely a fiatal nemzedéket inkább emelni, mint elnyomni törekszik.

TÁRCZA.

A két dalárda.

Felolvastattott a folyó hó 6-ikán tartott nyári multság alkalmával.

Harmattól nyeri a virág az illatát;
Kiszárad tövestől, ha nincs nedvessége;
Ilyen nedvesítő kell a nótához is. —
Mert ha nem locsoljuk, kiszárad a gége.
— Könnyű a virágnak a kert közepébe.
Volna csak khórusba, — vízzel nem érné be.

A bor adja meg a dalnak a zamátját.
— Hisz ha nem kenik, — a kerék is nyikorog;
Már pediglen az a haszontalan kerék
Csak nem érhet annyit, mint a — dieső torok.
Kivált ha összejön két szomszéd dalárda:
Fenekig „competál” nézni a pohárba.

Minél jobb bort isznak valamely vidéken:
Annál zamatosabb és csengőbb a nóta.
A rizling nyolezadrész, a szegszárdi negyed,
Az egri négynyolezad, az asszu két kóta.
Igy látták Losonezon a mi dalárdánktól,
Jöttek most tanulni butella kottából. —

Pedig esalatoznak, mert nem tanulják meg;
A szombatiakat nem a bor vidítja.
Nekik jó bor nem kell, hanem olyan karcos,
Mitől más a fogat égre viesorítja.
Ime ma a jóbort csakis megkóstolták;
Mégis már a nótát esára, hajszaa tölték.

De hát nem is kell az a Losoneziaknak.
Hogy a bor scálját olyan nagyon tudják.
Mert van köztük Kovács és van hozzá Kovarecz,
Igy hát eltalálják a dal helyes utját, —

tására vállalkoztam: szabadon értenem meg azt is a mi a központbani működésre vonatkozik.

De ismét a dologra, s ép azért okoskodjunk csak itt kissé tárgyilagosan: ha az általam ajánlott módokat követjük — teménytelen szónak jutunk birtokába. De itt ismét előáll ez a kérdés: vajjon az illető szó, vagy szavak, ninesenek-e már valamely szó-gyűjteményben vagy ép az akadémiától már kiadott nagy — esetleg még pótlólag kiadandó más magyar szótárban foglalva.

Es mindennek elbírálása teszi szükségessé a központbani működést.

Mert ha az illető szó csakugyan befoglaltatik valamely szótárban vagy szógyűjteményben: a beküldendő szó csak annyiban bír értékkel, — vajjon nines-e hozzáfűzve több fogalom; vagy — vajjon a felmerült újabb tárgyilagos meghatározás nem jobb-e a már irodalmilag ismert meghatározásnál.

Mindennek latolgatása, illetve elbírálása sok időt igényel és multhatlanul szükségessé teszi az általam említett központbani működést, már abból a tekintetből is, mivel csak a központban lehet — teménytelen forrás állván az ember rendelkezésére — mindezt ellenőrizni és tárgyavotottsággal elbírálni: miért is az általunk kiadandó gyűjtemény szerkesztése kell, hogy egy kézben egyesüljön, de viszont kell, hogy mindehhez minél több tárgyavatott nyelvésztsárat nyerjünk meg!

De folytassuk csak tovább tárgyilagos okoskodásunkat s vegyünk fel egyelőre, csak egy malmot is, — legyen az az alföld száraz, vagy ép szélmalma, vagy a felöld u. n. felülesapós, vagy alulesapós patak és folyó-malma, a hol ép dugával, vagy ép gátró bogós gátkötéssel örölnék, vagy egy jelentékenyebb folyón levő malom, például magán a Dunán és Tiszán vígan kereplők egyike, vagy végtére az újabb előhaladott kor nagyszabású gőzmalma. — ennél legerheesebb a feladatunk; mert a szükséges erömütáni szakismereten kívül az újabb kor műszavai is meggyűlik a bajunk, mi látszólag sok idegen szót ad. — S most már ha felvettük, vegyük sorra a szó-gyűjtés körül az elemzési és azonnali feljegyzési módot követve, a különböző malmok valamelyike alkatrészeit, a sergetyűtől elkezdvé a nagy-kerekig és a butyikótól a jégesapokat vágó fejszéig, szóval mindezt, de mindent, még a malomhoz tartozó szerszámokat és egyéb szereket is ideértve, mindezt egyenként soroljuk fel és fogalmakkal összekötött tárgyi meghatározásokkal lássuk el: — látjuk, hány eredeti szó kerül majd csak ilyféle dolgoknál is elő.

De menjük még tovább.

Ha most már az ekkép nyert szavakat a központban működő egyén, elbírálja, megjegyzem újból, hogy minden szónál felmerül ez a kérdés: vajjon az nines-e már valamelyik szógyűjteményben vagy ép e czélből írt szótárban foglalva és ha igen a beküldött szó tárgyilagos meghatározása nem jobb-e már az ismert meghatározásnál.

Megjegyzem e helyt azonban, hogy definiálni a z a z: meghatározni valamely dolgot, vagy tárgyat úgy, hogy az fogalmával egy és ugyanazonos legyen — felettébb nehéz; de nem lehetetlen: azért e nehézségtől se riadjunk vissza! Mert többen lévén e téren működők, majd csak akad valaki közülünk, ki a szó helyes fogalmát visszaadhatja.

Azért ismétlem, hogy az illetők a szó-meghatározástól se riadjanak vissza, mert e téren végtére is egyelőre csak az a fő dolog, hogy a szó fogalmával együtt megkerüljön.

Csak ezek meglegyenek valahára! A fogalom tisztázása, illetve a meghatározás helyesbítése — már a hol szükségesnek látszik — a mi központi működésünk hatáskörébe tartozik; mert ha valamely vidék sok eredeti szót ad, a vidékre való kirándulástól sem riadunk vissza.

S higgyék meg önök — főleg fiatal íróknak és ifjú tanároknak szól — hogy az ilyenemű munkálkodás által oly tárgyilagos ismeretre tesznek szert, mikép még a „lom”-ot is megismerik, lévén az Komárommegyében s tán egyebütt a lomoszák korca!

Szántsándékkal, mintegy figyelmeztetésül hoztam elő azt a sok mindenféle malmot s ha már ezekkel elbántunk, ott van mindjárt a nyelvészettel foglalkozóknak a halászat mesterisége, a maga alattságával s a rva-

lójával stb., s „Akkor huja hej!”-féle kifejezésekkel van itt is elég kutatni való.

Adjuk ehhez fogalomtársítás kedvéért a halászat mesteriségét, „lélekvész-tő”-jével, és a halászat más eszközeit, a százs-zemes kis hálótól elkezdvé az ezers-zemesig, vagy még az ennél nagyobb: látjuk itt is, hogy mennyi eredeti szót ad e primitívnek látszó foglalkozás is és mennyi mindenféle eszközök, illetve tárgyak eredeti elnevezéséhez jutunk, ha mindezt is behatóan át, meg átkutatjuk.

En biz a Tisza-mentén járva, maig is bánom, hogy attól a nagy szemű barna leánytól, ki történetesen ép hálókötéssel volt elfoglalva, meg nem kérdeztem, hogy azt a kis eszközt, melylyel oly ügyesen bujtatta azt az erős fonalat, vagy azt a gömbölyű sima fásékat, melyen ép dolgozott, vagy végtére magát a bogkötést meg nem kérdeztem tőle, legalább tán mindhárom tárgy eredeti magyar elnevezéséhez jutottam volna.

Tunc fiut — eltelt biz az!

De nemesak a különböző malmoknál, a hajás- és halászat mesteriségeinél járhatunk el így gyakorlatilag; hanem mindazon ipar-ágaknál, melyekkel a magyar ember valaha foglalkozott és foglalkozik.

Nagy tén ez is s ép azért jegyzem meg róla itt, hogy vannak bizonyos ipar-ágaink, melyek kiválóan magyar jelleggel bírnak és a melyeket a magyar előszeretettel üzött és üz. S ilyeneknek tartom a többek közt: a fa-, bőr- és vas munkát s ezek eredményeit, — de főleg azokat a mesteriségeket is, a melyek közvetlenül az emberrel, azok élelmézésével és ruházatával foglalkoztak és foglalkoznak. Adjuk ehhez a magyar által valódi szeretettel üzött azon mesteriségeket is, melyek kiválóan az élet kényelmével foglalkoznak; látjuk itt is mennyi eredeti szót rejt csak ez is.

Vannak tehát oly ipar-ágaink is, melyek kiválóan magyar jelleggel bírnak s ilyenek-k tartom a többek közt még a következőket is, mint a szakács mesteriség s az ehhez tartozó ipar-ágak: a len- és kender termelést s ezek eredményeit; a guba-, szőr- és bunda készítés titkait; s végre a kovács- és bogárn mesteriségeket is, stb. (Megjegyzem, hogy krónikáink följegyzése szerint az erdélyi fejedelmek korában, Erdélyben és a Kunságban készültek a legkönnyebb és legfinomabb járművek.)

Most már ezek után bátran megjegyezhetjük még azt is, miszerint lehetetlen dolognak tartom, mikép az anyai eredetiséggel és leleményességgel bíró magyar nép — ösib hajtásait a Hunokot és Avarokot is ideértve — saját ipar-ágainak és mesteriségi eszközeinek nevet ne adott volna, illetve mindazon dolgokat, tárgyakat és szereket, mikkel valamit tett, foglalkozott és ruházkodott, szóval időt töltött — néven ne nevezte volna?

Mindezt ismétlem lehetetlen dolognak tartom és ha minden szernek, tárgynak és dolognak nevet adott és eszményi életet is élt, illetve tudományyal és ezek közpéményeivel is foglalkozott, mi kétségtelen: kötelességünk minden elnevezéseiket, szavaikat megismerni.

Hogy ezt a tudomány érdekében létesíthessük: szükségessé vált újból a gyűjtés.

És a teljesített kötelesség aztán majdan jogot is ad ezen európai nagy kultur-harcban, — melyben minden nép és nemzet, a mint látjuk, ma-holnap csak azt vitatja, mi eredi tőle — beleszóli és joggal követelni a minket megillető helyet Európában!

A mi a miénk — az a miénk; a mi tőlünk eredi — az is és ha elnevezéseinkkel illetve szavainkkal bebizonyítjuk Európa színe előtt ősi létünket: a jog méltó elismerést nyert! S ezzel e humanus kor tán csak elismeri ősi nemzetiségünket is?

Közeledik aztán a honfoglalás ezer éves ünnepéje is és mi szellemi munkások — írók és nyelvészek — ama nagy nemzeti ünnepélyt csak úgy ünnepeljük meg a magyar nemzethez méltólag, ha tehetségünk-höz-mérten munkálkodunk továbbra is.

Ez lesz mihozzánk és a magyar nemzethez valóban méltó!

* * *

S midőn saját esekelységem e nem esekely munkára t. i. az irodalmilag még eddig nem használt ismeretlen, eredeti szavaink, sajátos kifejezéseink és kiváló szólalmaink

Megszólítja a puja emberke:

— Hol jár itt kend földi? Mi jóban fárad?

Még jobban megijed a szegény ember. — No ez bizonyosan az ördög — gondolja magában — s még elvisz engem, az isten tudja hova.

Ezt felelé neki:

— En bizony édes kicsi puja emberkém, — életem-halálom a kezembe van — elindultam keresztapa-keresni, mert anyni gyermekem van mint a rosta lika, még egygyel több s már a pap is komám, a kántor is komám, senki lélek el nem vállalná a komaságot.

Azt mondja a puja emberke:

— Ezért ugyan ne epekedjék kied, leszék én annak a gyermeknek keresztapja! Csak azt az egyet kötöm ki, hogy hét esztendő, hét hónapos, hét hetes és hét napos korába adja nekem a fiut, én jó gondját viselem neki.

A szegény ember bele is egyezik. Gondolta, eleget megáldotta őt az isten gyermekkel, meg sem látszik, ha egyet másnak ad. Azzal megfordulnak, elmennek a szegény ember házához, s a gyermeket megkeresztelik Peternek. A keresztapja mindjárt olyan gyermekruhát vett neki, hogy még a király gyermekeinek sem volt külön.

No! — telik-mulik az idő. Egyszer csak azon veszik észre magukat a Péterke szülei, hogy mindjárt kitélik az idő, mikor gyermeküket oda kell adni a puja emberkének. Aj! sok keserves könnyeket hullatott a szegény ember, de még többet a felesége, sokat de sokat évelődtek, bucsáldotak, hogy miért is kell nekik megválni ettől a szivüktől szakadt édes gyermeküktől, a milyen szép fekete hajju, fekete szemű s a milyen ügyibe való okos gyermek egy sem volt a sok isten áldása között.

De csak hiába való minden bucsáldás, hiába hullatták a sok keserves könnyet, Péterkéből hét esztendő, hét hónapos, hét hetes s hét napos lett s elkellett vinni a keresztapjához.

Azt mondja a szegény ember a feleségének:

— No feleségem süss nekem hamuba sült pogácsát,

összegyűjtésére vállalkozik és vállalkozott: fölkerék minden mivel embert, hogy engem ebbeli törekvéseimben becses adataikkal támogassanak, részemről szinte ígérem, hogy minden érdemszerű megkeresésre lehetőleg azonnal válaszolok. — (Lakásom: Budapest, bástya-utca 31. szám.)
Merényi László.

A budapesti közraktárak és az Elevator.

Közel három éve, hogy a Magyar leszámítoló és pénzváltó bank átvette Budapest fővárosától a közraktárakat és a közraktári üzletet nagy szabásulag megindította.

Széles alapra fektetett, szolid vállalatok természete, hogy lassan, de biztosan fejlődjenek.

A közraktári intézmény Magyarországon egész új dolog és előre lehetett látni, hogy ép oly küzdelme lesz a kezdet nehézségeivel, mint mindennek, a mi tért foglalni készül.

A kezdet nehézségei csakugyan több irányban nyilatkoztak s a vállalat életerősségének köszönhető, hogy azokat nemesak legyőzte, de oly alapot vetett magának, melyen a fokozatos fejlődés biztosítható van.

A fővárosi közraktárakban ma háromszor nagyobb a forgalom, mint az előző években s a beraktározók közt Magyarország leggazdagabb nagybirtokosai ép ugy szerepelnek, mint a kisebb termelők, a jómódu középsztyály és a kereskedővilág. A közraktári üzlet a Magyar leszámítoló és pénzváltó bank áruosztálya útján előleg és bizományi üzlettel van összekötve, három egymásba kapcsolódó és egymást kiegészítő üzletág, mely megbecsülhetetlen előnyöket képes nyújtani.

Az olesó kamatu előleg-nyújtás különösen a termelőre nézve valóságos oltalom, mely megóvja érdekeit a gyakran erőszakos körülmények nyomásával szemben. S ehez járul a kényelem, hogy a leszámítoló bank áruosztálya a legjobb áron adja el bizományilag a terményt, melyre már előleget nyújtott.

Ezeket az előnyöket szélesebb körben tudomásra juttatni a hírlapirodalom kötelessége, s hazafias kötelességet vélünk teljesíteni olvasóinkkal szemben, ha a Magyar leszámítoló bank mai hirdetésére külön is felhívjuk becses figyelmét. Az Elevator üzembe tétele maga oly esemény, mely önálló méltatást érdemelne. Ezuttal csak annyit említnék, hogy e vasból készült hatalmas épület, melynel impozánsabb sehol sincs s mely a királynak is legutolsó látogatása alkalmával annyira megnyerte tetszését, hogy a legghizelgőbb szavakban adott kifejezést elismerésének, nagy reformot van hivatva végrehajtani a magyar gabnakereskedésben. Mert csak idő kérdése, hogy a gabna-eladás típusok szerint történjék itt is, mint Amerikában. Erre kiváló alkalmat nyújt az Elevator szerkezeti beosztása, mely több ezer met. mázsza befogadást tartályokkal rendelkezik, a hová a hasonló gabnanevek egész könnyűséggel oszthatók be. S e reform nagy lendületet fog adni a gabna forgalomnak, különösen az export szempontjából, mely az Elevatorban valóságos tápasatornákat fog találni. És hogy ez az áruk kedvezőbb csoportosulását is maga után vonja, az a dolog természetében fekszik.

Esperességi közgyűlés.

E hó 7-ikén tartotta a kishonti ág. ev. esperesség rendez nyári közgyűlését Rima-Brézón Ruthényi Béla esperességi felügyelő és Czéner Pál főesperes elnöke alatt. — E gyűlés nevezetesebb tárgyai voltak a „vallásitanítási tanterv”, melyben az első fejezet 2-ik kikezdése következőleg volt szövegezve: „Az ev. prot. vallásoktatás czélja különösen, hogy ev. prot. egyházunknak neveljen igaz élő tagokat, kik meggyőződéssel, lelkesedéssel ragaszkodván ev. prot. egyházunkhoz, annak jólétét, fejlődését örömteljesen áldozatkészséggel elősegíték, a mit az ev. prot. vallásoktatás úgy eszközöl, hogy szeretettel s lelkesedést költ a gyermekben általánosan (különösen magyar) ev. prot. egyházunk multja, jelene, tanai, intézményei, clete és jövője iránt”, mely ellen a kiküldött bizottságnak csakis irályi kifogása volt s a zárjelbe foglalt rész helyett a következőt ajánlotta: magyar hazánk ev. prot. egyházának stb., mit a gyűlés el is fogadott, valamint a javaslatnak, illetve tervezetnek többi pontjait is.

A hét legfontosabb eseménye volt a főváros tanácsának az a díeséretre méltó törekvése, hogy az egészségtelen lakásokat beszüntesse, s hogy e végből el is határozta ideiglenesen barakszerű épületek emelését.

A hétnek talán legunalmasabb eseménye volt a középiskolai tanárok nagy gyűlése s a legkacagzatóbb eseménye, még pedig a rendőrségre legkacagzatóbb az, hogy az az egyetlen ember is, a kihez a negyedmillió postalópsáknak némi halvány gyanuja tapadt, Holmek meghalt. Most már nemesak a negyedmillió megkerülésének, de még egy sir alá helyezésének a lehetősége is megszűnt.

Porzolt Kálmán.

Az elátkozott királykisasszony. *)

— Székely népmese. —

Egyszer volt egy szegény ember. Ennek a szegény embernek anyni gyermeke volt, mint a rosta lika, még egygyel több. Azt sem tudta szegény árva feje, hogy már kit hívjon keresztapának az ujjonszülött fiához, mert még a pap is, a kántor is kemaságba volt vele.

Hej, — szegény világ, vetett ágy! — elindult a szegény ember nagy bucsáldások közt keresztapa-keresni. Estére kelve egy nagy rengetegbe ért s ebbe egy eltévelyedett, hogy semmiképen nem tudott kitalálni onnét. Kóborolt erre is, arra is, s egyszer csak szembe találkozik egy puja emberkével, a kinek hét singes volt a szakálla s úgy vonszolódott a földön utána. Megijed a szegény, ő még ilyen csuda lelkes állatot egész világi életében nem látott.

*) Mutatvány Benedek Elek „Székely Tündérvilág” című mesegyűjteményéből, mely a „Pallas” irodalmi és nyomdai részvénytársaság rendkívül díszes kiadásában szeptemberben fog megjelenni. A szebbnél-szebb, körülbelül 40 székely mesét tartalmazó könyvhöz Rákosi Jenő fog előszót írni. Majd minden meséhez lesznek művészi illusztrációk, — némelyikhez öt is, — jelesebb festőinktől, így többek közt Gyulay Lászlótól, Feszty Arpádtól, Pataky Lászlótól stb. Addig is, míg ez érdekes könyvet bővebben ismertetnők, ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe.
Szerk.

Majd az eperjesi theologiai tanárok azon kérelme tárgyaltatt, melyben kéri, hogy az egyházkerületet illető 5000 frt államségélyből egy 600 frt évfizetéssel rendszerített theologiai tanári tanszék szerveztessék, mely kérelemnek azonban 7 szóval 5 ellen a gyűlés helyt nem adott.

Legelőkelőbb vitára adott okot azon bizottságnak jelentése, mely a kraszkói egyháza küldetett ki azon czélból, hogy ennek 3 évvel ezelőtt beadott szavazata a törvényes formák megtartásával állított-e ki? — Már magába véve sajnós az, ha az ily kiküldöttök csak évek múlva tesznek eleget, midőn már a körülményekre tisztán alig emlékszik valaki, így e bizottság is akkor végezte feladatát, midőn az egyes részek elmosódtak az emlékezetből. — Ugyanis az említett szavazat egyesek által kifogásoltatott, mert nem volt közgyűlés hirdette az anyaegyházba, továbbá mert nem az egyház jegyzője állította ki, hanem csak megbízottja. A küldöttség azonban jelentésében — persze évek múlva — felmentette azokat, kik a szabályos eljárás ellen vétettek, mit a közgyűlés — nem akarva az ügyet elmérgesíteni még jobban — elfogadott.

A gyűlés fénypotját mindenestre a főesperes jelenlése képezte, mely szakavatottan ölelte fel minden egyes mozzanatot az egyházi élet köréből.

Végül az egyházkerületi gyűlésre küldöttekül kijelöltettek: Czéner Pál fő-, Reguly Pál alesperes, Ruthényi Béla esperességi felügyelő, Patzek Mór, Medveczky Sándor, Glauf Pál, Liszka József, Fábry János és Ambrózy József.

A közönség köréből.*)

T. szerkesztő ur! Nem tudom, van-e tudomása a közegészség felügyeletére hivatott közegeknek ama megbotránkozató tisztátalanságról, mely a néhai Kubinyi Ödön-féle fundus Tompa-utca felé eső részéből (istállóból) ered s valóságosan desinfiálja a jelzett utca levegőjét?

Felhívom arra az illető közegek figyelmét.

Egy városi polgár.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz! Lapunk folyó július hó 1-ével új évfolyamba lépett, minék folytán tisztelettel felhívjuk előfizetőinket az előfizetés mielőbbi megújítására, a hátralékosokat pedig a lejárt összeg beküldésére. — Az előfizetés legezelszerűbben postautalványon kiadónkhoz (Losonezi-utca 24-ik szám) küldendő

Áthelyezések. Városunkból Ujj György vasuti mérnök Zólyomgyébe, Bitner László postatiszt pedig Debreczenbe áthelyeztetett át.

Hymen. E hó 1-én napján kelt egybe Kármán Sámuel helybeli könyvkereskedő kedves és művelt leánya Otília Kármányfalvi Jenő rozsnyói könyvkereskedővel. Áldást kívánunk a frigyre.

Fényes főúri esküvő ment végbe e hó 5-ikén Budapesten az egyetemi templomban, mely daczára annak, hogy csak jeggyel lehetett bejutni, már korán zsúfolásig megtelt. Sárvári és felsővidéki Széchenyi Aladár gróf, Széchenyi Pál gróf, a kereskedelmi miniszter fia, ekkor vezetett el a templom esküszentkerületi krasznahorkai Andrassy Natália grófnőt, Andrassy Manó gróf leányát. A főváros legelőkelőbb köreiből tartozó násznép, mely nagyobbára hölgyekből állott, hosszú kísérettel érkezett meg. — Haynald érsek pontban 12 órakor lépett a templom főbejáratán, hol a pápáság fogadta a szokásos szertartások közt. — A násznép, mely eddig a vasrácsokat előtt várakozott, csak akkor vonult be a templomba, mikor a bíbornok-érsek magára öltötte az egyházi jelvényeket. A menyasszony, ki hosszú uszály fehér selyem ruhát viselt, Andrassy Tivadar gróf karján lépett be. A vőlegény huszárhadnagy egyenruhát viselt. A nászvendégség férfiai díszmagyarban, a hölgyek rendkívül elegáns toilettékben jelentek meg. A nyoszolyóleányok kék ruhát viseltek. Násznagyok voltak: Andrassy Gyula gróf (huszártábornoki egyenruhában) és Szapáry Gyula gr. Votélyek: Andrassy Tivadar gr., itj. Andrassy Gyula gr., Andrassy Sándor gr., Széchenyi grófok és itj. Edelsheim-Gyulay báró, nyoszolyóleányok: Andrassy Karolina és Andrassy Irma grófnők és Széchenyi grófnő. Az esküvői szertartást Haynald Lajos érsek végezte fényes segédlettel, melynek befejeztével rövid beszédet intézett az új párhoz, intve azt az önként vállalt kötelességek teljesítésére. Az esküvőn jelen voltak az örömszülőknél kivül: Tisza Kálmán, Tisza Lajos gróf, Szapáry Gyula gróf, Károlyi Sándor gróf, Andrassy Aladár gróf, Zichy József gróf és neje, Odescalchy herceg, Pallavicini örgróf, Battyány Lajos gróf és neje, Andrassy Katinka grófnő, Andrassy Géza gróf és neje, Keglevich István gróf, Uechtritz báró, Andrassy Gyula gróf, Andrassy Aladárné, gr. Andrassy Gézané, Pallavicini örgróf stb. — Andrassy Manó gróf palotájában délután 3 órakor vidám vacsora következett.

Sajtóper. Bodon József városunk szülötte s a „Gyöngyösi lapok“ szerkesztője ellen sajtóper indított Csomór Kálmán gyöngyösi polgármester.

A dalárda nyári multsága. A „Rimaszombati Dalárda“ a „Losonezi Dalárda“ szíves részvéte mellett e hó 6-án tartotta nyári multságát a „Széchenyi-kert“-ben. Már a reggeli órákban tömegesen vonultak ki daláraink a Losonezra vívó uton Szabadka felé, hogy az érkező vendégeket illő fogadtatásban részesítsék. Csakhamar megérkezett a várva-várt kis sereg — mert mi sokkal többet vártunk — s kölesönös bemutatás után barátságos kör alakult a fürdő erkélyén, mely nem volt képes a jelenlévőket befogadni. — Innen az egész sereg a községi iskola nagytermébe vonult próba előadásra, hol részben Kovarcz Emil losonezi, részben Wágensommer János rimaszombati karmester vezette az egyesült dalárdát s mindkettőnek vezénylese, valamint a tagok kifogástalan működése remélni engedte azt, hogy a délután résztvevő közönségre e tekintetben nem kevés élvezet vár. — A gyakorlatok bevégeztével a vendégek kijelölt szállásadóikhoz mentek barátságos ebédre, hogy 3 órakor együttesen indulhassanak a kijelölt helyre. — Pontos volt mindenik, a losoneziak vés zászloja alatt sorakoztak — mert a rimaszombatiaké Budapesten van átalakítás végett, — s így indultak el

zeneszo mellett a szokásos körutra — Midőn a városkertbe értek, már itt csaknem minden hely el volt foglalva s lehet mondani ember hátán volt. S az egyes műdarabok szabatos előadása után kezdetét vette a táncz, melyben 100—120 pár vett részt egész 10 óráig, midőn a nyugotról feltornyosult fellegek hazamenni kényszerítették a tánczókat. Rég látott a „Széchenyi-kert“ ily válogatott közönséget együtt. De minden fények van árnya is, hiszen még a napban is foltok vannak, így ez sem elélgethet ki mindenkit, mert a dalárdák előadásaira következett közvacsora ismét bebizonyította azt, hogy közvacsorát rendezni, — legalább olyat, mely kifogás alá nem eshetik, nem lehet kisvárosban. Ugyanis itt is megtörtént az, hogy a közvacsorát hiányos volta miatt többen kénytelenek voltak hazamenni vacsorálni, mert ennyival a kertben semmi árért sem volt kapható. — Így azon nem is eszálkózhatunk, ha egyik-másik a közvacsoráról elégedetlenül távozott el. Hason alkalmakra ajánljuk, hogy mindenféle vendéglős kizárásával készítsünk magunk pörköltöt, ezt egészítsük ki szalámi, sajt és turóval, hozzá jó bor, — mely ellen ez alkalommal sem lehetett kifogásunk. — egy férfi gyomor vágyai biztos kielégítést találhatnak s elégedetlenül senki sem fog eltávozni. A közvacsora fennebb vázolt hiányai daczára is kedélyesnek volt mondható, mert Baksay István, Kovarcz Emil sikerült felköszöntői s Hubay Miklós verses üdvözlője, melyet tánczórátunkban közlünk, — sokunkkal feleltette, — habár rövid időre a természetet követelményeit. A bevétel 202 frt 90 kr. volt, mely összeghez felülfizetésekkel járultak: Szentmiklóssy Sándor, Török Bálint, Zsembery Adolf, Beliczay László, Soós Ferencz, Tóth Samuel (Serkéből), Bellák N., Szilágyi K., Lovniczky József, Ethey Károly, Dapsy Kálmán, Fáy Kászló, Marton Kálmán, Lubik Károly, Institorisz Endre 70—70 krral; Baksay István 1 frt 70 krral; Szabó János, Dapsy József 50—50 krral; Benko János, Lenkey 40—40 krral; Erdélyi János, Holländer, Erdélyi M. 20—20 krral; Gees István s többen 30—30 krral.

A kolera. Az ázsiai kolera, mely Toulon s Marseille francia kikötő városokban pusztított eddig, daczára az óvatosságoknak, gyorsan terjed, mert a sujtott vidékről a kik csak tehetők elmenekültek Európa többi vidékeire s kérdés nem hozták-e magukkal a vész esirait. Dr. Koch, ki mint német szakértő működik Toulonban, azt állítja, hogy a vész gyorsan el fog terjedni egész Európában: annyi igaz, hogy már Aix-ben és Konstánzban fordultak elő esetek, nem is emlíve a Toulon és Marseille közelében fekvő falvakat, honnan hírek alig érkezhettek.

A furfangos bankjegyhamisító. Hernászi Vilmos, ki megyénkben is szerencsét próbált, s a napokban szökött meg a nagyváradi törvényszék börtönéből, már 1881-ben is el volt fogva, de akkor a vágyhelyi börtönből szintén megszökött és három éven keresztül a legnagyobb ügyességgel bírta a hatósági közegek figyelmét magáról elterelni, habár a bankjegy hamisítását igen kiterjedt mérvben üzte. Százakat készített és azok értékesítésénél ugy járt el, hogy a marhavásárokon megalkudott a parasztokkal, foglalót adott neki 10—20 frtot egy-egy hamis százasból s a visszakapott pénzt zsebre tette. Így értékesített az idei márcziusi n-szalontai vásáron is két százast. Már a szekeren ült midőn a megesalt parasztok utját állották. A lovak közé esapott, a parasztok két zsandárral utána. Látván, hogy nem menekülhet, behajtott egy nagy moesárba; a lovak s szekér elsüllyedtek. Hernászi 24 óráig ott nyakig a moesárban ült, míg végre formászerű ezölépítmény segítségével kivonszolták s Nagy-Váradra vitték. Mintegy két héttel ezelőtt megszökött, de négy napi üldözés után újra elesíték s Budapestre vitték fel. Hernászi másfél év óta körözés alatt áll: többször volt alkalmazva maga is oly hivatalokban, a hol alkalma volt regisztrálni a saját személye ellen kibocsátott körözvényt.

A „Magyar Háziasszony.“ Az e czim alatt Budapesten megjelenő háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilapnak, mely a magyar gazdasszonyok országos egyletének hivatalos közlönye, — előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetheti legezelszerűbben postautalvány által a „Magyar Háziasszony“ kiadónkhoz Budapesten, váci körút 20. — Mutatványszámok ingyen küldetnek mindazoknak, kik a kiadónkhoz ezekért legezelszerűbben levelezéssel fordulnak. A legújabb szíam következő változatos tartalommal jelent meg: A magyar háziasszonyokhoz. — „Beszélj ezüst, hallgani arany.“ Beniczky K. Irmától. — Gazdasági miatyánk. — Egészségügy. Furdés. Saison-czikk. Dr. Teltitől. — Kertészet. Havi teendőik július hóra. — Konyhaszat. (Heti étlap.) Hogyan főzzünk, süssünk? Hasznos tudnivalók. — Tánics Mihály. — Különfélék. — Irodalom és művészet. — Színház és zene. — Apróságok — Eljegyzések. — Esküvők — Kérdések és feleletek. — Számfeladvány. Tomka Ilonkától. — Betűrejtvény. Városy Mihálytól. — Megfejtések. — Heti naptár. — Szerkesztői üzenetek. — Kiadónk postája. — Hirdetések. — Tárca: Izoldának; költemény, Lévy Sándortól. — Budapesti élet. (Fővárosi krónika.) Vértess Józseftől. — A rang. Elbeszélés. Polgár Irmától.

A Magyar Pénzügy. Általános Sorsolási Értesítő melléklettel új előfizetést hirdet, a negyedik évfolyam második felére. — Már több ízben volt alkalmunk olvasóink figyelmét felhívni ezen valóban lézagot pótló, kitűnően szerkesztett szaklapra, mely eddigi pályafutása alatt is fényesen bebizonyította életképességét és a hazai sajtó által közgazdasági és pénzügyi kérdésekben mérvadóan ismertetett el. Elsőrangú szakírók tárgyalják benne pénztázeink ügyeit, a bank-biztosítás és az ipar és közlekedés terén felmerülő minden kérdést. — Általános Sorsolási Értesítő melléklete (mely minden huzás után jelenik meg) teljesen pótolja az önálló sorsolási lapok tartását. Mutatványszámok készséggel küldetnek. A Magyar Pénzügy előfizetési ára az Általános Sorsolási Értesítővel együtt: július—szeptemberre 2 forint 50 kr., mely összeg a Magyar Pénzügy kiadónkhoz (Budapest, bálvány-utca 11.) küldendő.

A Magyar kereskedők lapja (negyedik évfolyam.) Lapvezér: Hubenay József. Felelős szerkesztő: Kende Zsigmond, a szakközönséget ezuttal is figyelmeztetni hajljuk. Közönsége fokozódott partolása lehetővé tette, hogy a Magyar kereskedők lapja negyedik évfolyamában oly terjedelemben jelenjen meg, minőben sem hazai, sem külföldi szaklap eddig még nem jelent meg. A terjedelemből és külsőn kívül, a beltartalomra is kiváló gondot fordít a szerkesztőség, támogatva a legkiválóbb szakiróktól. A Magyar keres-

kedők lapja bő tartalmából a következőket emlíjük fel. Első cikkét rendszeren egy nemzetgazdasági hetiszemle képezi, melyből az olvasó tájékozást nyer minden, az illető héte felmerült kereskedelmi, ipari és gazdasági esemény és kérdésekről. E heti szemlé 5—6. napi kérdésekkel foglalkozó és azokat fejtegető cikk követi, melyek közt egy a kereskedelmi ifjuság érdekeire szokott tekintettel lenni. Van rendszeres tárcza-rovata, amely azonban nemcsak mulattatásra, oktatásra is van szánva és ily értelemben van szerkesztve. Az előfordult bukásokat részletekkel együtt közli és igen érdekes czéggjegyzési rovata, melyből az olvasó legkorábban értesül új czégek keletkezéséről és régiégek megszűnéséről. Üzleti tudósításai már régen kivitvák az üzleti körök közéletismerését, mert kivétel nélkül oly elsőrendű czégekől származnak, melyek tudósításaikban egyedül a valódi helyzet ösmertetésére szoritkoznak. A különfélék rovataiban változatosan elő vannak sorolva a különböző közgazdasági és kereskedelmi napi események. Végre felhívjuk az olvasók figyelmét a Magyar kereskedők lapja: Helyeszköző rovatára. A segédet kereső főnök és az állást kereső segéd e rovat által gyorsan és felelte olesón érik el czéljukat. A lap előfizetőinek hirdetései a helyeszköző rovatban 2 frt előleges beküldése mellett, (nem előfizetőké 3 frtért mindaddig közöltetnek, míg azok czélra nem vezetnek. A Magyar kereskedők lapja előfizetési ára: Negyedévre 2 frt, félévre 4 frt. Előfizetések legezelszerűbben postautalványon küldendők a „Magyar Kereskedők Lapja kiadónkhoz Budapest, bálvány-utca 11.

Iskolai értesítők.

I. A rimaszombati egyesült prot. gymnasium XXXI-ik értesítője, az 188³/₄-ik tanévről. Közli: Fábry János ez évi igazgató. Az értesítő, mely 40 lapra terjed, felöleli az iskola egy évi történetét. Legelőben azon fontos, Rimaszombati és vidékére nagy horderejű tényre foglalkozik, mely szerint az állam segélyével ez iskola már a jövő évben megnyithatja a VII-ik osztályt. Ez értesítő e tekintetben érdekes adatokat tár elénk, a mennyiben nemcsak a szerződést — bár csak főbb vonásokban — közli, de a ref. egyházkerületi gyűlések és ref. konventek ez ügyre vonatkozó határozatait is. A mi az intézet beléletét illeti időszakonként tárgyalásokat tartott a tanári kar, melyeken az egyes növendékek erkölcsi magaviselete, figyelme és szorgalma bíraltatott el, s intés, figyelmeztetés, megrovás vagy épen szűlés tudósítás által igyekeztek a tanárikar a magukról megfélekedeztetni hatni, mi legtöbb esetben sikeresnek is bizonyult. Ez eljárást melegen ajánljuk a hason intézetek tanári karának figyelmébe.

Nagy előnyére szolgált az iskolának az, hogy Szalóczy Dániel ref. lelkész és Nagy Sándor ref. segédlelkész urak a vallástanítást a lefolyt évben is minden díj nélkül elvállalták, s hogy szegény sorsu növendékeinket betegség esetén dr. Szabó Sámuel orvos ingyen gyógykezelte.

A tanerők száma 15 volt. Van az intézetnek 5045 kötetből álló nagy könyvtára és szakszerűen berendezett ifjusági könyvtára, muzeuma, díszesen felszerelt rajzterme s több hangszórral ellátott zeneterme.

Táptintézetében 42 frt 40 kr-ért részesültek egy éven át a növendékek teljes ellátásban

Ifjusági egyesület van 5. u. m. önképző-kör, gyorsíró-kör, énekkar, gyámegyesület és takarékpénztár. A növendékek száma volt 163, kik közül hely. hitv. 55, ág. ev. 52, g. kath. 3, r. kath. 36, mózes vallású 17.

Végül utasítások foglaltatnak a jövő iskolai évet illetőleg, melyeket az illető szülők és gyámoknak figyelmébe mi is hathatósan ajánljuk.

II. A rozsnyói kath. főgymnasium értesítője az 188³/₄-dki tanévről. Közli Nátáfalussy Kornél igazgató. Kassa, Pannonia könyvnyomda, 1884. A 77 lapra terjedő füzetnek első felét Gödér István tanár igen érdekes értekezése foglalja el: „Hollók Imre rozsnyói nagyprépost kanonok irodalmi működése“ czimvel, melynek kimerítően ismerteti a tudós szerzőnek: a magyar nemzet viszonyáról a lengyelhez írt történelmi művét s egyéb iratait. — ezután ismerteti 2. a tanári személyzetet (14 tanár.) 3. az előadott tananyagot. 4. a „Révai önképző-kör“ működését. 5. az iskolai év lefolyását. 6. a tanítás eredményét, a) az érettségi vizsgálatok menete és eredménye, b) a főgymn. ifjuságának érdemsorozata, 7. a főgymnasium statisztikáját, a) a tanulók általános áttekintése, b) a tanulók származási helyének és életkorának áttekintése, c) a tanulmányozás és magaviselet végeredményének áttekintése, d) az érettségi vizsgálatok eredménye, 8. a főgymnasium ösztöndíjas, segélyezett és jutalmazott tanulóit; ösztöndíjat kapott 9 tanuló = 860 frtot, segélyezett a segélyező-egyesület által 4 tanuló 30 frttal, 9 t. 25 frttal, 10 t. 20 frttal, 13 t. 15 frttal = 970 frttal. — a püspök által 9 tanuló 20 frt, 3 t. 15 frt = 225 frttal, — alapítványokból összesen 47 tanuló 1125 frttal. — 19 tanuló látott el ingyen élelmezéssel s legnagyobb része szállás, ruházat és tankönyvekkel is. — az intézet növendékei közt évenként gyűjtött könyvgyűjtemények kamatját 20 frtot, 1 huzamosabb ideig betegeskedett tanuló kapta: a jutalmak összege 119 frt, 9. értesítés a jövő 188⁴/₅ iskolai év kezdetéről.

Értesítés.

241. sz. — A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter 26.394. szám alatti leiratával arról értesíti a kamarát, hogy a cs. és kir. külügyminiszter az összes osztr. és magyar consulusokhoz egy, a „Közgazdasági Értesítő“ 25. számában magyar fordításban közölt körrendeletet intézett a külföldi czégek hitelképessége iránt hozzájuk intézett megkeresések elintézését illetőleg.

Midőn ezen körrendeletre az iparkamara figyelmét felhívom, egyszermind a következőket hozom tudomására:

Kívánatos, hogy a belhoni kereskedők megkereső leveleiket a keresk. és iparkamarák és keresk. testületek közvetítésével juttassék az illető consulatushoz, mi mellett azonban nem szükséges, hogy a keresk. és iparkamarák ezen hozzájuk érkezett beadványokat külön levél kíséretében küldjék el az illető consulatushoz, hanem elégséges, ha a keresk. kamarák által egyszerűen látmozgatnak.

Továbbá czélszerű különösen, ha tengerentuli consulatushoz intéztetik kérdés, az illető levél másolata a legközelebbi posta alkalmatossággal után küldessék, miután a

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

tengeren tuli helyekre ezimzett levelek gyakran veszendőbe mennek.

Végül fölívom a kamarát, hogy az érdekelt köröket arra is figyelmeztesse, miszerint leveleikhez a feleletért járó posta viteldíjat esetleg egyenértékű levéljegyekbe mellékeljék. — Miről az érdekelt közönséget értesítjük.

Miskolczon, 1884. júli 6. **A kamara elnöksége.**

Felhívás.

„A budapesti állami közép-ipartanoda“ igazgatósága felhívja mindazon szülőket és gyámokat, a kik gyermekeiket a jövő tanévre a közép-ipartanodába kívánják adni, hogy azokat az általuk választandó szakban való előleges gyakorlat végett valamely műhelyben, vagy gyárban, az építészeti szakra készülöket pedig építkezéseknél helyezték el a nyári szünetidőre, mert ez után a felvételnél a gyakorlati előképzettség is mind szigorubbán megkivántatik.

Azon tanulók, a kik valamelyik közép-iskola negyedik osztályának bevégezése után lépnek a közép-ipartanodába, jogosítva vannak az egy éves önkényességre.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés.

A budapesti II. ker. közs. polgári fiu-iskolának helyiségében (Medve-utca 5. sz. a.) a polgári fiu-iskola mellett a tek. fővárosi törvényhatóság és a nm. vallás- és közoktatási minisztérium határozata folytán a jövő 1884/5. tanévben egy 3 éves tanfolyamu kereskedelmi iskola első osztálya nyílik meg.

Miőn ezt az iskola igazgatósága a főváros és a vidék t. ez. közönségének jelenti, egyszersmind kötelességének ismeri a felvétel feltételeit és a kereskedelmi iskolának látogatásával járó kedvezményeket is tudomására hozni; mely feltételek és kedvezmények a budapesti kereskedelmi akademiánál s egyéb közép kereskedelmi iskoláknál fennálló feltételekkel és kedvezményekkel, kivéve a tandíjakat, melyek iskoláknál tetemesen kisebbek, mindenben megegyeznek.

A felvétel feltételei:

1. Az első osztályba felvétetnek azon tanulók, a kik a polgári- a reáliskola vagy a gimnasiun IV. osztályát sikerrel bevégezték és arról bizonyítványt tudnak felmutatni, vagy felvételi vizsgálaton igazolják, hogy a szükséges előképzettségek megvan.

2. A beírási díj 1 frt a tandíj felévenként 5 frt és az ifjúsági könyvtára 50 kr. fizetendő.

Kedvezmények:

A kereskedelmi iskolánkban járó tanulók:

1. A véderőről szóló 1868. évi 40. s az 1882. évi 39. törvényezikk és az ezek alapján kiadott honvédelmi miniszteri utasítás szerint egy éves önkéntesek;

2. A köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. törvényezikk szerint községi, illetőleg körjegyzők, a postánál, az állami, megyei és törvényhatósági számvevőségénél, a pénztári, kezelési, börtönügyi szakoknál, a zálogházaknál tisztviselők;

3. A közmunka és közlekedési minisztérium 1881. évi 16506. szám alatt kelt határozata alapján vasuti hiválnokok lehetnek;

4. A magánjellegű közlekedési, ipari és kereskedelmi üzleteknél és vállalatoknál előnyös feltételek mellett alkalmazhatnák.

5. A szegény tanulók tadjimentességben s esetleg egyéb segélyben is részesülhetnek.

E nyilvános jellegű, szigorú állami és fővárosi felügyelet alatt álló kereskedelmi iskola, melynek a h a r m a d-

éves növendékei a tanév végén a kereskedelmi szaktárgyakból miniszteri biztos jelenlétében végvizsgálatot (érettségit) tesznek, a tandíj esekélysege miatt még a kevésbé vagyonos szülők gyermekeinek is igen ajánlható.

A beírás az 1884/5-ik tanévre ugy a polgári, mint a kereskedelmi iskolába f. é. augusztus hó 30., 31. és szeptember hó 1., 2. és 3-án történik.

Budapesten, 1884. június hóban.

Az igazgatóság.

CSARNOK.

Itt a kolera!

(Rajz.)

Mikor kopogtattam az ajtón, melyre nagy betűkkel van felírva: „Dr. Arkay Gerő. Rendel: 2—4-ig. Szegényeknek ingyen.“ — a kopogásra nem felelt senki. Hanem azért csak benyitottam a szobába s Gerő barátomat csakugyan ott találtam egy rakás ujság közé temetve.

— Ugyan mit olvasol? — kérdém tőle. — hiszen a a lapok üresek, a választások elmúltak, a junialisokat előnti az eső, tán a fürdői levelek névsora érdekel?

— Hát ez nem fontos? s elémbe tartja az ujságot, rámutatva egy táviratra.

Toulon júli 1. (Eredeti távirat.) A kolera növekvőben. Betegedések száma naponként 18—20. Halálozások naponként 9—10. A kivándorlások egyre tartanak.

Megnézem a vezércikket, a kolera elleni óvintézkedésekről; betekintek a közgazdasági rovatba, a kolera által okozott tőzsdei paniqueről szól; megnézem a tárczát, a kolera történetét írja le.

— Ugy látszik mégis csak komoly a dolog, — mondom aggódo hangon fejcsóválva.

— Ah gyerekség az egész. — vigasztal orvos barátom — csak az ujságok esinálnak belőle nagy dolgot, mert nincs miről írniok.

Többet aztán nem is beszélünk a koleráról, hivatam Gerőt, hogy jöjjön ebédelni a „Nádorhoz.“

— Oda nem megyek, mondta.

— Miért nem? hiszen a legelőbbkelő vendéglő s minden garçon ember ott ebédel.

— Van rá okom, te még nem is tudod! Komiszul viselte magát velem szemben a vendéglős.

— Mit se hallottam róla.

— Mikor ezelőtt pár hónappal mint újonnan megválasztott városi orvos ide jöttem, teljesen idegen lévén, a legelőbbkelőnek látszó vendéglőbe akarván szállni, a „Nádor“ vendéglőbe utasítottak. Oda megyek, szobát kérek s adnak egy sötét lyukat — napi két forint bérért. Lenyeltem a keserű kortyot s mentem az ebédlőbe, hogy ott megvizsgálódjam. Le akarok ülni egy üres asztalhoz, a vendéglős felkelt onnan, mondván, hogy ott az árvaszéki elnök ur szokott ülni kompániájával; leülök a szomszéd asztalhoz, az pedig a törvényszéki bírak helye, így sorra próbálom valamennyi üres asztalt, mindenik mellől felkelt a vendéglős, mert a helybeliek valamennyit „bezeccolták.“

— De hát az idegen nem kaphat itt helyet? kérdem kétségbeesett hangon. — Oh igen — mondja ő — majd ha az urak elvegezték. És nekem várnom kellett az ebédel, míg a helybeli urak elvegezték s válogathattam az ő hagyatékából. S ez a helyzet így tartott két hétig, míg csak külön lakást fogadtam. És ezért a kínos két hétért tudod-e mennyit fizettem? Hatvannyolez forint huszonöt krajczárt. Meg is fogadtam, hogy nem megyek többet a

„Nádorba,“ hanem ha tetszik, ebédelj nálam, jut itt kettőnk számára is.

Az ajánlatot elfogadtam s ebéd alatt sok mindenféléről eldiskuráltunk. Gerő többek közt felemlítette, hogy pár nap mulva városunkba érkezik egy Rósenfeld nevű bécsi collegája, kivel együtt végezte az orvos egyetemet. Rög-tön megcsináltuk a tervet, hogy minő multságokat rendezünk bécsi vendégünk tiszteletére.

Pár nap mulva szokás szerint nagy társaságban ebédelek a „Nádorban.“ Csupa kíváncsiságból kezembe veszem a vendégek lajstromát, hogy megnézzem, kik részesülnek most a „Nádorban“ Gerő barátom balsorsában.

Egyszerre szemem megakad egy néven s kiejtem kezemből a lapot; ez volt oda írva: George Rochar d Toulonból.

Arcom bizonyára elsápadt s ajkamon megfagyott a szó; a lapot felretettem nem szóltam tartalmáról senkinek, de egy világért sem tudtam volna megenni az — uborkasalátát.

Kegyetlenül hajtogattam a vörös bort s körülbelül a tizedik pohárnál tarthattam, midőn egyszerre Arkay barátomat látom az ebédlőbe lépni.

— Isten hozott! hát kibékültél a „Nádorral?“ Kiáltok felé.

— Ohó! korántsem, csak a vendéglőben van dolgom. S ezzel elstetett minden bővebb magyarázat nélkül. Törtem rajta sokáig a fejemet, hogy mi sietős dolga lehet Gerőnek itt, míg végre sietve visszatért.

— Tán csak nincs itt beteged? kérdém tőle.

— De igen betegem van — feleli s az én agyamban e szóra kétségbeesett gondolat támad.

— Rochar d Toulonból?!

Ó ajkára teszi kezét, ily módon némán hallgatásra kérve, de belőlem kitör a kétségbeesett kiáltás:

— Itt a kolera!

A libacomb az egész vendégseregnek torkán akadt a kiáltásra, s midőn a felém tolongó embereknek megmutattam a vendég névsorban ama kétségbeejtő pontot, e szótól Toulon úgy szétrebbent a „Nádorból az egész lakmározó tábor, mintha minden tányérra dynamit-bomba repült volna.

Két álló hétig nem ebédel a „Nádorban“ senki. Két hét mulva csak én voltam egyetlen vakmerő, ki ehmentem a „Nádor“ előtt s be mertem tekinteni az ablakán.

Rémülve láttam, hogy az én Gerő barátom ott ül a veszedelmes kolera tányában, s egy ideggel fekete kávézik.

A mint megpillantott kijött utánam s behívott.

— En? a kolerába? — kiált ottam fel méltatlankodva, mire ő szemembe kaczagott és bevonszolt.

— Monsieur George Rochar — mutatta be az idegent. En irtózáttal vonultam vissza, midőn az idegen kezét nyujtotta élem.

— No, no! ne ijedezzel, rosszul mondtam, — dr. Rozenberg barátom Bécsből!

Egyszerre megértettem, hogy az egész touloni komédia az én doktor barátom bosszúja a „Nádor“ ellen, a hol azóta mindig kap helyet, mert a vendégsereg nagy része még mindig hisz a — kolerában.

P. K.

Szerkesztői üzenetek.

T. F. Jól indul, de határozottan csak akkor ítélnék meg, ha az egész kezünk közé jut.

L. J. Magán levelet írtunk.

R. Gy. és B. B. — Kaptuk, fel is küldtük.

P. Gy. Sorát ejjük ennek is.

Felölös szerkesztő: Bodor István.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

2835. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **özv. Márton Illésné, Kurátor-Máté János, id. Istók László és özv. Rothmann Dánielné** végrehajthatónak **Anderko Gedeon és neje Márton Lúdia** végrehajtást szenvedő elleni 276 frt 50 kr., 180 frt, 177 frt, és 121 frt 40 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Otrokoacs községben fekvő, az otrokoaci 31. sztkönyvben foglalt Anderko Gedeon és neje Márton Julianna nemesi birtokára 1110 frt. — az otrokoaci közös birtokból Anderko Gedeon és neje Márton Julianna ^{24/48} házhely utáni jutalékára 46 frt, és az otrokoaci 97. szám tkönyvben foglalt közös birtokból Márton Julianna ^{12/48} házhely utáni jutalékára 120 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884-ik évi szeptember hó 4-én d. e. 10 órakor Otrokoacs községben a község házánál megtartandó nyilvános árvesésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. — Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis az otrokoaci: 31. sztkönyvben foglalt birtokra 111. frt az otrokoaci 71. sztkönyvben foglalt birtokra 4 frt 60 kr. és az otrokoaci 97. sztkönyvben foglalt birtokra 12 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. ez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Rimaszombathban, 1884. évi június 6-án.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank.

Az aratási évad alkalmával ajánljuk a t. ez. termelők és kereskedők figyelmébe: több mint 400,000 métermáza befogadási képességgel bíró

közzraktári telepünket Budapesten.

Hat raktári épület és egy nagy gabna Elevator áll készen termények és áruk beraktározására, kezelésére, kiraktározására vagy tovább küldésére a legutányosabb díjak mellett.

Ajánlunk olesó kamatláb mellett előleget a beraktározott, sőt már a czimünkre feladott terményekre.

Elvállaljuk a ránk bízott termények bizományában való eladását akár a vidéki állomásokról, akár pedig raktárainkból. — Ajánljuk továbbá teljesen felszerelt raktárainkat Szegeden, Barcsón és Temesvárott.

Vasuti és gőzhajzási vállalatok részéről fönt elősorolt vállalatunk kiváló kedvezményekkel bírnak.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank Budapesten.

1—3

3—3

Tanuló kerestetik.

Egy 2—3 gymn. osztályt végzett tanuló azonnal felvétetik Stolez Márton ur vaskereskedésében.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője Kassán,

eperjesi-ut 6. szám, és Kassa mellett a Csermelyvölgyben.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemleltatásával csészzerűen és gondosan gyártott jó hírnevű gépeit, nevezetesen:

➤ Cséplőkészleteit, könnyű járással, járgány vagy gözmozgony általi hajtásra.

➤ Kézi cséplőgépeit.

➤ Backer- és magtár-rostáit.

➤ Sorba- és szórvavető gépeit.

➤ Gőzgepeit és gőzkazánjait.

➤ Szeszgyár berendezéseit.

➤ Szivattyúit stb.

Csermelyvölgyi gépműhelyünkben (Kassa mellett) gépgyártmányaink jelentékeny készletét tartjuk állandóan.

Rendelményeket elfogad részünkre: Benyo Béla úr Rimaszombathban.

Gazdasági gépeink képe s, valamint öntődénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen s bérmentve küldjük be.

5—6